

Morska
Szkoła Podstawowa
Gdańsk - Południe

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z GEOGRAFII W KLASIE VII

Zielonym kolorem oznaczono dodatkowe wymagania edukacyjne

Poziomy wymagań edukacyjnych:

ocena dopuszczająca (2)

ocena dostateczna (3)

ocena dobra (4)

ocena bardzo dobra (5)

ocena celująca (6)

DZIAŁ 1. Położenie i terytorium Polski
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
- wskazuje na mapie Polskę oraz podaje podstawowe wiadomości o jej położeniu - podaje całkowitą powierzchnię Polski - wymienia sąsiadów Polski - wskazuje na mapie skrajne punkty Polski i Europy - podaje liczbę województw w Polsce
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
- wskazuje na mapie położenie Polski oraz przebieg granic naszego kraju - krótko omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski - wskazuje na mapie i nazywa skrajne punkty Polski i Europy - podaje nazwę województwa, w którym mieszka oraz nazwę jego stolicy
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
- wskazuje na mapie sąsiadów Polski i określa, z którym państwem mamy najdłuższą, a z którym najkrótszą granicę - odczytuje współrzędne geograficzne skrajnych punktów Polski i Europy - oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i Europy - wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej obszaru Polski i Europy - wskazuje na mapie województwa i ich stolicy w Polsce
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
- wskazuje na mapie granice Polski oraz określa, które granice są sztuczne, a które naturalne - omawia przebieg granic Polski (w tym morskich wód wewnętrznych)

• wyjaśnia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej obszaru Polski i Europy
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową dowolnego obszaru na mapie • wykazuje związek między położeniem Polski na Ziemi, a warunkami przyrodniczymi • omawia wpływ położenia Polski na sytuację gospodarczą i polityczną naszego kraju • omawia trójstopniowy podział administracyjny w Polsce • charakteryzuje podział władzy samorządowej

DZIAŁ 2. Środowisko przyrodnicze Polski
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wskazuje na mapie i prawidłowo nazywa pasy rzeźby terenu w Polsce • podaje nazwy i wartości bezwzględne najwyższej i najniższej położonych punktów w kraju • wyjaśnia pojęcie plejstocen i holocen, • podaje nazwy wydarzeń i procesów, które wpłynęły na ukształtowanie powierzchni Polski i Europy • wymienia główne surowce mineralne w Polsce • podaje różnice między pogodą a klimatem • nazywa klimat w Polsce • podaje czynniki kształtujące klimat w Polsce • wymienia cechy klimatu morskiego i kontynentalnego • wskazuje na mapie i omawia położenie Morza Bałtyckiego • wskazuje na mapie i wymienia największe zatoki i wyspy Morza Bałtyckiego • wskazuje na mapie największe rzeki w Polsce • wyjaśnia czym są gleby i wymienia ich różne typy występujące w Polsce • wymienia funkcje lasów • podaje rodzaje lasów w Polsce • wskazuje na mapie parki narodowe w Polsce • wymienia przykłady negatywnego wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• podaje główne cechy pasów krajobrazowych w Polsce • wymienia główne wydarzenia w historii Europy i Polski (ruchy górotwórcze i zlodowacenia), które miały wpływ na współczesną rzeźbę terenu • wymienia typy gór • wymienia elementy rzeźby polodowcowej w górach i na pozostałych obszarach • wymienia zastosowanie różnych surowców mineralnych • omawia czynniki kształtujące klimat w Polsce • wskazuje na mapie i omawia masy powietrza napływające nad Polskę • przedstawia główne cechy przyrodnicze Morza Bałtyckiego, w tym zasolenie i temperaturę • omawia różne typy wybrzeży Morza Bałtyckiego • wyjaśnia, czym jest przepływ rzeki, charakteryzuje systemy rzeczne Wisły i Odry • wskazuje na mapie obszary zagrożone powodzią • podaje najważniejsze cechy gleb charakterystycznych dla obszaru Polski • na podstawie mapy tematycznej omawia rozmieszczenie gleb w Polsce • wyjaśnia, czym jest lesistość, podaje jej wartość dla Polski

- omawia różne rodzaje lasów w Polsce
- podaje przykłady różnych form ochrony przyrody w Polsce
- wymienia cele ochrony przyrody

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- wskazuje na mapie i charakteryzuje pas krajobrazowy, na obszarze, którego mieszka
- omawia mapę hipsometryczną Polski, odczytuje wysokości bezwzględne wybranych punktów na mapie
- omawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski
- opisuje cechy różnych typów genetycznych gór oraz podaje przykłady w Polsce i w Europie
- wyjaśnia pojęcie orogeneza
- charakteryzuje elementy rzeźby polodowcowej w górach i na pozostałych obszarach
- wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych surowców mineralnych Polski
- omawia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych
- odczytuje dane dotyczące klimatu w Polsce przedstawione na mapach tematycznych oraz klimatogramach
- wyjaśnia powstawanie wiatrów lokalnych
- wymienia przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego
- charakteryzuje ruch wody w Morzu Bałtyckim (pływy, sztorm)
- opisuje walory przyrodnicze Wisły i Odry
- ocenia różne typy gleb występujących w Polsce pod względem przydatności rolniczej
- podaje różnice między żyznością a urodzajnością gleb
- wymienia czynniki glebotwórcze
- na podstawie mapy tematycznej omawia zróżnicowanie lesistości w Polsce
- charakteryzuje formy ochrony przyrody występujące na obszarze własnego regionu

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- porównuje pasy krajobrazowe w Polsce pod względem budowy
- wskazuje na mapie i charakteryzuje łańcuchy górskie w Polsce
- wymienia cechy rzeźby polodowcowej w Polsce
- wskazuje na mapie świata różne typy gór
- omawia chronologię powstawania gór na świecie
- omawia i wskazuje na mapie zasięg zlodowaceń na obszarze Polski
- przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę terenu w Polsce
- omawia rodzaje surowców mineralnych i wskazuje sposoby ich wydobywania
- analizuje mapę dotyczącą rozmieszczenia i wydobywania surowców mineralnych w Polsce
- rozpoznaje główne skały w Polsce
- na podstawie map i klimatogramów charakteryzuje klimat w Polsce oraz długość okresu wegetacyjnego
- na podstawie mapy tematycznej omawia zróżnicowanie wielkości opadów w Polsce
- wyszukuje i prezentuje informacje dotyczące prognozowania pogody i zmian klimatu Polski
- porównuje cechy Morza Bałtyckiego z innymi morzami (uwzględniając np. zasolenie)
- omawia przyczyny i skutki degradacji wód Morza Bałtyckiego
- przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej
- omawia elementy systemu rzeczno-
- charakteryzuje różne typy ujść rzeki
- wskazuje sposoby wykorzystania rzek w Polsce, ocenia ich znaczenie gospodarcze
- na podstawie mapy omawia sieć rzeczno-
- podaje metody ochrony przeciwpowodziowej
- omawia powstawanie gleb

- charakteryzuje różne rodzaje lasów, rozpoznaje je podczas obserwacji
- wyjaśnia szkodliwość procesu wylesiania
- wyjaśnia znaczenie ochrony przyrody

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- wskazuje zależność pomiędzy wydarzeniami w dziejach geologicznych Europy i Polski (ruchy górotwórcze, zlodowacenia) a ukształtowaniem powierzchni
- omawia podział historii Ziemi,
- wymienia ważne wydarzenia w historii świata
- rozpoznaje w terenie, na fotografiach i ilustracjach różne elementy ukształtowania terenu w Polsce, wyjaśnia ich powstanie
- wykazuje zależność pomiędzy występującymi surowcami mineralnymi a rodzajem energetyki oraz rozwojem przemysłu
- wskazuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
- wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
- podaje propozycje działań, mających na celu ochronę wód Morza Bałtyckiego
- wyjaśnia wpływ zagospodarowania dorzecza, w tym zabudowy obszarów zalewowych i tworzenia sztucznych zbiorników, na występowanie i skutki powodzi
- podaje przykłady największych powodzi w Polsce, wyszukuje informacje na ich temat
- na podstawie zdjęć, obserwacji terenowych określa różne typy gleb i podaje ich cechy
- wyjaśnia zależność występowania rodzajów lasów od warunków przyrodniczych
- wskazuje przydatność gospodarczą i przyrodniczą lasów
- podaje argumenty za koniecznością zachowania walorów przyrodniczych
- charakteryzuje położenie i podaje cechy parków narodowych w Polsce
- korzysta z różnych źródeł informacji w celu poznania form ochrony przyrody w Polsce

DZIAŁ 3. Ludność Polski

Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:

- podaje liczbę ludności w Polsce
- wymienia czynniki wpływające na osiedlanie się ludności
- wyjaśnia, czym jest gęstość zaludnienia
- wyjaśnia, czym są migracje
- wyjaśnia pojęcia imigrant, emigrant
- wyjaśnia, czym jest przyrost naturalny
- odczytuje informacje z piramidy płci i wieku ludności Polski
- na podstawie piramidy płci i wieku omawia różny typy społeczeństw
- wyjaśnia, czym jest mniejszość
- wyjaśnia, czym jest urbanizacja i wskaźnik urbanizacji
- wskazuje na mapie największe miasta w Polsce
- wymienia cechy miast i wsi

Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:

- omawia zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce na podstawie map tematycznych
- charakteryzuje czynniki wpływające na osiedlanie się ludności dawniej i dziś
- wymienia rodzaje migracji
- podaje przyczyny i skutki migracji zagranicznych w Polsce

- wyjaśnia pojęcia: wyż i niż demograficzny
- podaje przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w krajach wysoko rozwiniętych
- analizuje informacje z piramidy płci i wieku ludności Polski
- wymienia mniejszości narodowe, etniczne w Polsce
- omawia strukturę wyznaniową w Polsce
- na podstawie map tematycznych i danych statystycznych analizuje poziom urbanizacji w Polsce i w Europie
- omawia rozmieszczenie miast w Polsce
- wymienia funkcje miast, podaje przykłady

Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:

- odczytuje z wykresów i danych statystycznych zmiany liczby ludności w Polsce
- omawia przyczyny i skutki migracji
- na podstawie mapy omawia główne kierunki migracji
- podaje, jak obliczyć saldo migracji
- podaje, jak obliczyć przyrost rzeczywisty
- na podstawie danych statystycznych wskazuje zmiany przyrostu naturalnego w latach 1946-2024
- omawia przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w krajach wysoko rozwiniętych
- na podstawie różnych źródeł informacji omawia rozmieszczenie mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce
- omawia przyczyny rozwoju największych miast w Polsce
- omawia rozwój urbanizacji na wybranych przykładach
- wymienia największe miasta w Polsce
- podaje czynniki rozwoju miast, charakteryzuje strefę podmiejską

Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:

- porównuje liczbę ludności w Polsce i w innych krajach na świecie
- podaje prognozy dotyczące liczby ludności w Polsce na następnych latach
- oblicza saldo migracji, przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty oraz współczynniki
- porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym ludności w Polsce i w wybranych krajach Europy
- omawia prognozy demograficzne dla Polski
- na podstawie różnych źródeł informacji charakteryzuje mniejszości i grupy etniczne w Polsce
- omawia problemy dużych miast
- porównuje poziom urbanizacji w różnych województwach, wskazuje przyczyny tego zróżnicowania
- omawia rodzaje aglomeracji
- podaje przyczyny i skutki rozwoju strefy podmiejskiej

Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:

- na podstawie danych statystycznych analizuje zmiany liczby ludności Polski po 1945 r.
- oblicza gęstość zaludnienia wybranych województw
- na podstawie wykresów i danych statystycznych omawia migracje w Polsce w latach 1990-2023
- omawia wpływ migracji na życie społeczno-gospodarcze państwa
- podaje propozycje zmian w celu polepszenia sytuacji demograficznej w Polsce
- wyjaśnia, czym jest średnia długość trwania życia i od czego zależy
- omawia skutki starzenia się społeczeństwa
- porównuje poziom urbanizacji w różnych krajach Europy, wskazuje przyczyny tego zróżnicowania
- dyskutuje na temat plusów i minusów życia w dużym mieście i na wsi
- wykazuje zależność rozwoju miast od migracji wewnętrznych

DZIAŁ 4. Gospodarka Polski
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wyjaśnia, czym zajmuje się rolnictwo • wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa • wymienia główne uprawy i chów zwierząt w Polsce • wyjaśnia, czym jest przemysł oraz jakie pełni funkcje • wymienia największe polskie firmy przemysłowe • wyjaśnia, czym jest struktura produkcji energii • wymienia odnawialne i nieodnawialne źródła energii • wyjaśnia, czym jest sektor usług • wymienia rodzaje usług, podaje przykłady • wyjaśnia, czym jest struktura zatrudnienia • wyjaśnia, czym jest turystyka • wymienia rodzaje turystyki • wyjaśnia, czym jest ONZ oraz UNESCO • podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego • wymienia sukcesy polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• na podstawie map tematycznych opisuje zróżnicowanie warunków przyrodniczych rozwoju rolnictwa w Polsce • na podstawie map tematycznych i danych statystycznych omawia zróżnicowanie warunków pozaprzyrodniczych rozwoju rolnictwa w Polsce • przedstawia na podstawie map przestrzenne zróżnicowanie głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce • wymienia różne gałęzie przemysłu • podaje główne cechy polskiego przemysłu w latach 1945-1989 • omawia strukturę produkcji energii w Polsce • wymienia głównych partnerów handlowych w Polsce • na podstawie mapy tematycznej charakteryzuje infrastrukturę transportową w Polsce • omawia zależność między strukturą zatrudnienia a poziomem rozwoju kraju • wyjaśnia na przykładach, czym są walory turystyczne Polski • wskazuje na mapie polskie obiekty wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• wskazuje na mapie obszary o najkorzystniejszych warunkach przyrodniczych rozwoju rolnictwa • wykazuje znaczenie upraw i chowu zwierząt • omawia wymagania głównych upraw w Polsce • wyjaśnia zmiany, jakie zaszły w przemyśle po roku 1989. • omawia zmiany w przemyśle w konurbacji górnośląskiej i aglomeracji łódzkiej • porównuje odnawialne i nieodnawialne źródła energii

• na podstawie wykresów i danych statystycznych omawia zmiany w strukturze produkcji energii w Polsce • analizuje dane statystyczne dotyczące obrotu w handlu międzynarodowym Polski • omawia dostęp do usług w Polsce (na przykładzie edukacji i łączności) • wykazuje znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju kraju • wyjaśnia wpływ turystyki na rozwój społeczno-gospodarczy kraju • charakteryzuje polskie obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości w Polsce • omawia rozwój gospodarczy Polski po roku 1989.
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• wyjaśnia znaczenie długości okresu wegetacyjnego oraz rodzaju gleb na uprawy w Polsce • wyjaśnia rozmieszczenie głównych upraw w Polsce • wskazuje czynniki wpływające na rozmieszczenie chowu zwierząt • porównuje przemysł sprzed i po roku 1989. • wykazuje zmiany w strukturze zatrudnienia na przykładzie konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej • analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych • omawia rodzaje transportu w Polsce i jego wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy regionów • na podstawie wykresów i danych statystycznych porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i w wybranych krajach Europy • omawia walory turystyczne Pobrzeża Bałtyku oraz Małopolski • wyjaśnia, czym jest PKB i omawia zmiany wartości tego wskaźnika gospodarczego w Polsce na przestrzeni lat
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• porównuje różne obszary w Polsce pod względem przydatności dla rozwoju rolnictwa • wyjaśnia znaczenie gospodarcze głównych upraw i chowu zwierząt w Polsce • omawia zmiany w przemyśle w konurbacji górnośląskiej i aglomeracji łódzkiej • wyjaśnia skutki społeczno-gospodarcze przemian, jakie zaszły w przemyśle • określa wpływ warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na produkcję energii na przykładzie województw pomorskiego i łódzkiego • omawia kierunki zmian w energetyce przyjęte przez Unię Europejską • omawia wpływ transportu morskiego na rozwój przemysłu i usług w Trójmieście • wykazuje wpływ rozwoju turystyki na rozwój społeczno-gospodarczy kraju i regionu • przedstawia znaczenie ochrony dziedzictwa kulturowego kraju

DZIAŁ 5. Mała ojczyzna
Wymagania na ocenę dopuszczającą. Uczeń:
• wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski • podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych • charakteryzuje gospodarkę swojego regionu
Wymagania na ocenę dostateczną (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dopuszczającą). Uczeń:
• określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym
Wymagania na ocenę dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dostateczną). Uczeń:
• korzysta z danych statystycznych, aby zaprezentować własny region

• projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji• rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”
Wymagania na ocenę bardzo dobrą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą). Uczeń:
• prezentuje własny region w wybranej formie jako miejsce zamieszkania i działalności gospodarczej• dostrzega potrzebę poprawy warunków życia lokalnej społeczności
Wymagania na ocenę celującą (oprócz spełnienia wymagań na ocenę bardzo dobrą). Uczeń:
• wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu• projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności